

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย : การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมหมู่บ้านในชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อผู้วิจัย : สุรนาท ขมะณะรงค์

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สถานที่ทำงาน ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อุตสาหกรรมหมู่บ้าน เป็นงานนอกภาคการเกษตรที่มีมานานในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษาอุตสาหกรรมหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าสามารถแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมหมู่บ้านที่มีอยู่ได้เป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ คือ กลุ่มอุตสาหกรรมพื้นบ้าน กลุ่มอุตสาหกรรมใช้ฝีมือ และกลุ่มอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต อุตสาหกรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวชนบท โดยสามารถใช้เป็นแหล่งรายได้เสริมและเป็นแหล่งรายได้นอกภาคเกษตรที่สำคัญ ชาวชนบทในภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่ทำงานการเกษตรเป็นอาชีพหลักในฤดูฝน และทำอุตสาหกรรมหมู่บ้านเป็นอาชีพเสริมในฤดูแล้ง

อุตสาหกรรมพื้นบ้าน ก่อนข้างจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตชนบทได้ดี เพราะใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และใช้เทคนิคฝีมือการผลิตที่มีการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ แต่ก็มีปัญหาด้านวัตถุดิบในการผลิตที่มีแนวโน้มจะลดลงและเริ่มขาดแคลน กับมีปัญหาทางด้านการตลาด เพราะศักยภาพในการแข่งขันมีน้อย การพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทนี้จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดี รูปแบบการดีไซน์สวยงามดึงดูดลูกค้า และช่องทางการตลาดใหม่ๆ ที่ช่วยแพร่กระจายผลิตภัณฑ์ไปสู่ผู้บริโภคให้มากขึ้น ผู้ค้าส่งจะมีบทบาทมากในกรณีนี้ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องก็มีบทบาทในการนำผู้ผลิตและผู้ค้าส่งให้พบปะกัน จนเป็นผลสำเร็จ สามารถพัฒนาการตลาดได้ระดับหนึ่ง การพัฒนาโดยให้หน่วยราชการเป็นศูนย์ข้อมูลการตลาดเพื่อส่งข่าวให้ผู้ผลิตโดยตรงเป็นแนวทางการพัฒนาที่ดีที่สุดที่ช่วยได้

อุตสาหกรรมไม้ใช้ฝีมือนักมีปัญหาด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เช่น เคียวกัน การพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ใช้ฝีมือนัก โดยการพัฒนาด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เป็นวิธีที่ทำให้อุตสาหกรรมดังกล่าวแข่งขันในตลาดได้มากกว่าการพัฒนาด้านอื่น

อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต เป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่สามารถใช้เป็นยุทธวิธีการเพิ่มรายได้ให้กับชาวชนบท โดยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชนบทได้ การขยายตัวของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ได้ขยายไปสู่ต่างจังหวัดมากขึ้นในปัจจุบัน มีส่วนช่วยให้อุตสาหกรรมชนิดนี้ขยายตัวได้ดี หน่วยงานของรัฐเองก็มีบทบาทชักชวนให้อุตสาหกรรมใหญ่เข้าสู่ระบบนี้ได้มาก ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือทั้งสองฝ่าย ทั้งช่วยให้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ลดต้นทุนการผลิตลงได้โดยการประหยัดด้านการลงทุนสร้างโรงงาน และช่วยให้อุตสาหกรรมหมู่บ้านขยายตัวขึ้นโดยสามารถรับงานได้มากขึ้น เป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว และมีโอกาสเลือกรับงานอย่างอิสระมากขึ้นด้วย เพราะมีแหล่งงานให้เลือกมากมายและเป็นโอกาสให้ค่าจ้างถีบตัวสูงขึ้นได้

อุตสาหกรรมหมู่บ้าน สามารถใช้เป็นทางเลือกของการพัฒนาชนบทได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเลือกในการหารายได้ในฤดูแล้ง และในพื้นที่ที่มีดินแล้วไม่เหมาะแก่การเกษตร อาชีพเหล่านี้ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการพึ่งพารายได้หลักจากการเกษตรแต่เพียงอย่างเดียว หน่วยงานของรัฐสามารถช่วยให้มีการพัฒนาได้ดี โดยการช่วยพัฒนาคุณภาพการผลิตและการตลาดของผลิตภัณฑ์ ซึ่งก็มีผลให้เศรษฐกิจในชนบทได้รับการพัฒนาด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการวิจัยนี้คือ นโยบายของรัฐควรหันไปในทิศทางการพัฒนาและปรับบทบาทของหน่วยงานไปเป็นผู้ประสานงานและเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะ เป็นวิธีที่ทำให้ผู้ผลิตใหม่สามารถเกิดได้ และผู้ผลิตในอุตสาหกรรมนี้เดิมก็อยู่รอดได้อย่างยั่งยืน มากกว่าการสร้างอุตสาหกรรมให้เกิดขึ้นโดยตรงโดยหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นชนบท

Abstract

Title : The promotion and development of village industries
in the North-East of Thailand

Researcher : Suranart Khamanarong

Assistant Professor

Department of Social Sciences

Khon Kaen University, THAILAND.

Village industry is a non-farm activity which was done for a long time in the rural area. The study of village industry in the North-East Thailand found that there were many kinds of industry implemented. In this study we grouped them into three types: traditional base industry, technical skill base industry and sub-contracting base industry. Most of these village industries had a role in improving rural condition. It could be a source of supplementary income of the peasants and be a major source among non-farm activities which were available in their area occupation in the wet season and did village industry as their minor occupation in the dry season.

Traditional base industry was quite harmonious with rural life because it used local material and traditional skill which the peasants had, but it had the problems of lack of raw material and poor marketing. This type of industry need an improvement in quality of product, designment of product and marketing of

product. The wholesalers introduction to the local producers of government agency and the provision of marketing information was the best way to solve those problems.

Technical skill base industry also had a problem in quality of product. The improvement in the technical skill of producers/workers could upgrade the quality of product and made it able to compete in the market.

Sub-contracting base industry was the best type of village industry which could provide high income and also suit the economic condition. The expansion of provincial large scale industry, that was occurring, could stimulate sub-contracting base industry under the coordination of government agency. The sub-contracting system could benefit both sides, the large factory could reduce their cost of investment in building and the villagers could earn from sub-contracting job.

Village industrialisation should be an alternative of rural development strategy especially for the dry and poor soil rural area. It will help the peasants increase their income rather than to rely only from agriculture. If government agency can help to develop it's quality and marketing, it will be an important source of rural income that will make rural economy develop too. The policy of government should improve their agency to act as a coordinator and be an information centre. It will help the producers survive and develop by themselves to reach a concept of grassroot development and sustainable development rather than to create industry directly in the rural areas.